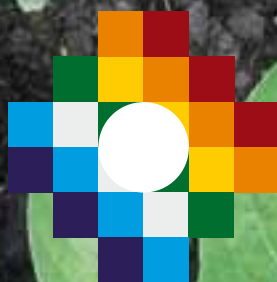

09

Jaarverslag 2009

STICHTING CHAKANA

CHAKANA

Jaarverslag 2009

Nederland: Stichting Chakana

Postadres:

Postbus 14803
1001 LH Amsterdam

Bezoekadres:

Nieuwe Herengracht 29
1011 RL Amsterdam

Dit was het adres van Chakana Nederland in 2009. In mei 2010 is ons kantoor verhuisd naar Ganzenmarkt 6, Utrecht.

Mail: info@chakana.nl

Kamer van Koophandel Amsterdam: 34223076

Bolivia: NGO Chakana

Calle Gregorio Reynolds 5
Sopocachi, La Paz, BOLIVIA
Tel: 00591 (2) 2457764
Mail: oficina@chakana.bo

Peru: NGO Chakana

Urbanización Miraflores B-7
Wanchaq, Cusco, PERU
Tel: 0051 (84) 224 381
Mail: oficina@chakana.pe

www.chakana.nl

Amsterdam, juni 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Stichting Chakana	9
1.1 De context	
1.2 Visie en missie	
1.3 Programma 2009-2010	
1.4 Rechtsvorm en organisatiestructuur	
2. Chakana Bolivia	13
2.1 Organisatie	
2.2 Doorlopende projecten uit 2008	
2.2.1 Waterreservoirs	
2.2.2 Schoorstenen en kookplaatsen	
2.2.3 Groentekassen	
2.2.4 Textielnijverheid	
2.3 Nieuwe projecten 2009	
2.3.1 Participatief onderzoek	
2.3.2 Landbouwvoorlichting	
2.3.3 Water voor irrigatie	
2.3.4 Herwaardering Andes Cultuur	
3. Chakana Peru	19
3.1 Organisatie	
3.2.1 Groentekassen	
3.2.2 Participatief onderzoek	
4. Chakana Nederland	21
4.1 Organisatie	
4.2 Kenniscentrum	
4.3 PR & Communicatie	
4.4 Fondsenwerving	
5. Jaaroverzicht activiteiten Nederland 2009	25
6. Vooruitblik op 2010	27
7. Jaarrekening 2009	29

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt het jaarverslag 2009 van stichting Chakana. Een turbulent jaar, gekenmerkt door een flinke groei vooral dankzij de toekenning van subsidie door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Dit jaar was de start van ons integrale tweejarprogramma met als doel de voedselzekerheid van de hooglandindianen in de Andes te bevorderen. Naast de bestaande partner Chakana Bolivia, kregen wij er een tweede partnerorganisatie bij in Peru.

Diverse projecten zijn dit jaar naar tevredenheid afgerond, zoals het groentekassenproject in Bolivia en het trainen van inheemse vrouwen in textielnijverheid. Andere projecten zijn juist opgestart, zoals een grootschalig irrigatieproject en landbouwvoorlichting in Bolivia. In Peru hopen we met een nieuw groentekassenproject dezelfde resultaten te bereiken als in Bolivia.

Een adequate uitvoering van de projecten was afgelopen jaar vanzelfsprekend de eerste prioriteit, maar tegelijk is er hard aan gewerkt om onze kleine organisatie professioneler te maken.

Dat vraagt in een ontwikkelingsland meer aandacht en energie dan in een land als Nederland. We hopen in 2010 de vruchten van onze inspanning te kunnen plukken.

Hoogtepunt van 2009 was de uitkomst van de externe evaluatie door deskundigen van diverse afgeronde projecten. De conclusies over het groentekassenproject en het project schoorstenen en kookplaatsen waren positief en geven ons goede moed om ook in de toekomst de activiteiten van Chakana voort te zetten.

In dit jaarverslag vindt u een beknopt verslag van de activiteiten en resultaten. Meer technische en inhoudelijke rapportage kunt u verkrijgen via het kantoor van Chakana.

Jan van Zijl
Bestuursvoorzitter

1. Stichting Chakana

Stichting Chakana is een ontwikkelingsorganisatie met wortels in Nederland en in de Zuid-Amerikaanse Andes. Chakana richt zich op rurale ontwikkeling bij de hooglandindianen, sinds 2004 bij de Aymara in Bolivia, sinds 2009 daarnaast bij de Quechua in Peru.

1.1 De context

Het grootste deel van de doelgroep van Chakana leeft in afgelegen en moeilijk toegankelijke gebieden. Omdat de gemeenschappen op grote hoogte liggen, is er weinig variatie mogelijk in de verbouw van gewassen. Er is te weinig toegang tot water voor bevoeiing, en de klimatologische omstandigheden laten de verbouw van diverse gewassen niet toe. De hooglandindianen leven daarom voornamelijk van aardappelen en andere knolgewassen en eten het vlees en gebruiken de wol van hun lama's, alpaca's en wat schapen. Steeds vaker zijn in het Andesgebergte bovendien de gevolgen van klimaatverandering zichtbaar, waardoor steeds langere periodes van extreme droogte of juist van extreme vochtigheid optreden.

Het gevolg is dat de hooglandindianen moeilijk in staat zijn een voedselproductie te realiseren die voldoende is voor eigen consumptie. Daarnaast is deze bevolkingsgroep niet in staat om inkomen te verwerven uit de eigen bestaansstrategieën. De laatste tien jaar is er een stijgend aantal misoogsten. De kindersterfte bij de hooglandindianen is hoog.

Steeds meer hooglandindianen die op het platteland wonen, trekken naar de stad op zoek naar andere inkomstenbronnen. Het zijn vooral mannen en jongeren die tijdelijk of permanent hun geluk elders zoeken. In de stad krijgen zij echter te maken met sociale uitsluiting vanwege hun inheemse afkomst. Het gevolg is dat plattelandsgemeenschappen die georganiseerd zijn volgens traditionele verwantschapsstructuren, gekenmerkt door reciprociteit en sociale controle, uiteen vallen. Daarnaast worden de lokale kennis en tradities, bijvoorbeeld van landbouwmethoden (irrigatie, ongediertebestrijding, grondbewerking, veeziektenbestrijding) en nijverheidstechnieken steeds minder gebruikt, steeds minder overgedragen, en langzaam vergeten. De hooglandindianen verliezen hun culturele trots.

Het bestaande maatschappelijk middenveld in de Andesregio dat zich wil inzetten voor armoedebestrijding bij de hooglandindianen is niet zo sterk, omdat het de financiële hulpbronnen mist, evenals strategische allianties en een sterke (democratische) structuur en bedrijfsvoering.

1.2 Visie en missie Chakana

Visie

Stichting Chakana ziet een wereld voor zich waarin de hooglandindianen van de rurale gemeenschappen in het Andesgebergte niet langer in armoede en culturele verdrukking leven, en beschikken over verschillende overlevingsstrategieën die de basis vormen voor een proces van duurzame ontwikkeling. In deze visie op de wereld bezitten de rurale gemeenschappen een mix van traditionele en moderne landbouwkennis die de basis legt voor onafhankelijk en duurzaam overleven. Hierdoor hebben de hooglandindianen vrijheid bij de keuze of ze naar de stad willen trekken of op het platteland willen blijven. In de globaliserende wereld zal er dan dus vrijheid zijn om hun leven in te delen volgens de eigen wensen, behoeften, tradities en cultuur.

Missie

Stichting Chakana heeft als missie om bij te dragen aan bovengenoemde samenleving waarin de hooglandindianen in de Zuid-Amerikaanse Andes in staat zijn om op eigen wijze een duurzaam bestaan op te bouwen met behoud van hun eigen culturele identiteit. Ze wil dit doen door de overlevingsstrategieën van de hooglandindianen in de rurale gemeenschappen in de Andes te versterken, zodat ze beter zijn opgewassen tegen externe invloeden zoals het klimaat, het politieke systeem en de dominante economische en culturele invloeden van de globaliserende moderne samenleving. Geïntegreerde plattelandsontwikkeling op microniveau in vaak moeilijk toegankelijke gebieden is volgens Chakana de beste manier om de allerarmsten - en dat zijn de hooglandindianen zeer vaak - direct te bereiken. Respect voor de lokale cultuur is daarbij onmisbaar.

1.3 Programma 2009-2010

In de periode 2009-2010 werkt Chakana, bestaande uit drie organisaties in Nederland, Bolivia en Peru, aan een integraal programma: Voedselzekerheid bij de hooglandindianen in de Andes.

Dit programma heeft drie doelstellingen:

1. Voedselzekerheid
2. Versterking van het maatschappelijk middenveld, o.a. door sociaal-economische ontwikkeling
3. Het versterken van de inheemse cultuur via lobby en bewustwording

Doelstelling 1: betere toegang tot voeding

Om doelstelling 1 te realiseren worden in Bolivia en Peru verschillende projecten geïmplementeerd. Deze projecten bestaan uit de constructie van groentekassen voor de verbouw van groente; de verbetering en constructie van irrigatiesystemen; en tenslotte voorlichting in landbouwkennis, om een meer zekere en grotere oogst te realiseren.

Doelstelling 2: versterking van het maatschappelijk middenveld

Aan doelstelling 2 wordt bijgedragen doordat de partnerorganisaties Chakana Bolivia en Chakana Peru een efficiëntere en meer duurzame bedrijfsvoering implementeren middels een aantal leertrajecten. Daarnaast voert Chakana Bolivia een project uit op het gebied van textielnijverheid in micro-ondernemingen, ter bevordering van sociaal-economische ontwikkeling.

Doelstelling 3: bewustwording en versterken van inheemse cultuur

Aan doelstelling 3 wordt gewerkt door politiek en publiek zowel in de doellanden als in Nederland bewuster te maken. Daarnaast worden de

hooglandindianen versterkt in hun bewustzijn van de eigen rechten, kennis en tradities. De culturele tradities van de hooglandindianen zullen worden gedocumenteerd en culturele initiatieven worden ondersteund en gestimuleerd.

In Nederland worden bewustwordingsactiviteiten ondernomen. Daarnaast wordt onderzoek verricht en gepubliceerd, en wordt samenwerking gezocht in strategische allianties.

De drie doelen dragen alle bij aan de beoogde impact van het programma:

Betere leefomstandigheden voor 7.500 hooglandindianen in 35 gemeenschappen in Bolivia en Peru, door versterkte duurzame overlevingsstrategieën en een versterkte culturele identiteit.

Ondersteunende activiteiten

Om bovengenoemde doelstellingen te realiseren, worden in Nederland promotieactiviteiten uitgevoerd t.b.v. draagvlak en fondsenwerving. Ook wordt actief gewerkt aan het stimuleren van ondernemerschap en de export van producten uit de Andes en het appelleren aan maatschappelijk verantwoord ondernemen in Nederland.

1.4 Rechtsvorm en organisatiestructuur

In Nederland is Chakana sinds 2005 geregistreerd als stichting bij de Kamer van Koophandel Amsterdam. Chakana beschikt over een ANBI verklaring (Algemeen Nut Beogende Instelling) van de Nederlandse belastingdienst.

In Bolivia is Chakana sinds 2004 geregistreerd als zelfstandige NGO, gevestigd in La Paz. Chakana Peru is in februari 2009 geregistreerd als zelfstandige NGO en is gevestigd in Cusco.

Ondanks het feit dat Chakana Nederland en de partnerorganisaties dezelfde naam dragen, zijn de organisaties van elkaar gescheiden. Elke organisatie is onafhankelijk geregistreerd met eigen statuten, elk heeft de eigen verantwoordelijkheid over doelen en resultaten. De partnerorganisaties zijn dus geen veldkantoren van Chakana Nederland. Ze delen dezelfde naam omdat ze onder hetzelfde concept en met dezelfde focus zijn opgezet. Er bestaat echter een donor-partnerrelatie tussen Chakana Nederland en de organisaties in de doellanden, waarbij de adviezen vanuit de partners worden benut als input voor visie- en strategieontwikkeling bij Chakana Nederland. De drie Chakana's zijn verenigd in het overkoepelend platform Chakana Internacional.

Bestuur

Het bestuur van Chakana Nederland is onbezoldigd en actief. De bestuursleden beschikken allen over een specifieke expertise en hebben ieder focus op bepaalde beleidsgebieden binnen het bestuur. Directeur van Chakana Nederland is Hilvert Timmer.

Comité van Aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling bestaat uit een aantal Nederlanders die hun sporen hebben verdiend op het terrein van de ontwikkelingssector, de politiek, het bedrijfsleven of het onderwijs. De functie van het Comité bestaat uit het periodiek verstrekken van advies, de inzet van hun netwerk en het wekken van vertrouwen bij externe partijen. Het Comité van Aanbeveling van Chakana bestaat in 2009, net als voorgaande jaren, uit:

- Alexander Rinnooy Kan: voorzitter Sociaal-Economische Raad (SER)
- Doekle Terpstra: voorzitter ICCO, voorzitter HBO-Raad, oud-voorzitter CNV
- Marius Varekamp: voorzitter Kamer van Koophandel Haaglanden
- Hans Dijkstal: oud-Minister van Binnenlandse Zaken (VVD)

Op 10 mei 2010 is de heer Dijkstal overleden. Chakana betreurt het verlies van het sympathieke, markante lid van het Comité van Aanbeveling.

Samenstelling van het bestuur Chakana Nederland in 2009:

Naam	Functie binnen bestuur	Functie buiten Chakana
Jan van Zijl	Voorzitter	Voorzitter MBO-raad, oud-lid Tweede Kamer
Pascal Spruit	Penningmeester	Business controller bij BCD Travel
Ella Kalsbeek	Inhoudelijke reflectie, juriste	Voorzitter ALTRA, oud-staatssecretaris, oud-lid Tweede Kamer
Sylvia van den Berg	Lid Bolivia/ ontwikkelings-samenwerking	Projectmedewerker Wilde Ganzen, Boliviaanse nationaliteit
Aaldrik Hermans	Lid fondsenwerving/ MVO	Adviseur MVO/ sustainability
Huibert de Leede	Lid PM&E	Organisatieadviseur bij House of Performance
Saskia van der Kroon	Lid relatiebeheer	Adviseur bij UWV

2. Chakana Bolivia

2.1 Organisatie

Chakana Bolivia beschikt sinds haar officiële registratie in 2004 over een eigen bestuur. Sinds eind 2008 is dit bestuur daadwerkelijk meer zelfstandig gaan opereren. De directie wordt gevormd door Hernán Huaycho Pacajes, directeur. In 2009 waren er gemiddeld 15 mensen in vaste dienst dan wel ingehuurd als consultant. De uitvoerend directeur stuurt zijn stafteam van vier mensen aan, verantwoordelijk voor monitoring & evaluatie, administratie & communicatie, interne zaken en boekhouding.

Chakana Bolivia wordt in de periode 2009-2010 ondersteund door de directeur van Chakana Nederland. Deze draagt zorg voor de capaciteitsopbouw en heeft hiertoe een aantal leertrajecten voor de medewerkers in Bolivia opgezet.

In Bolivia zijn in 2009 de volgende projecten uitgevoerd:

2.2 Doorlopende projecten uit 2008

2.2.1 Waterreservoirs

Op de hoogvlakte en in de bergen van de Boliviaanse Andes is een groot watertekort. Hierdoor blijven de landbouwopbrengsten laag, waardoor de bevolking lijdt aan een gebrek aan voedsel en een gebrek aan inkomsten. In samenwerking met Chakana worden traditionele waterreservoirs gegraven, voor de opvang van regenwater. Vanwege demografische veranderingen (migratie), is besloten om een deel van de reservoirs naar een ander projectdorp van Chakana te verplaatsen. Daardoor is het aantal begunstigde families met meer dan 60% toegenomen. Er zijn uiteindelijk 35 waterreservoirs geconstrueerd voor 35 families in Piñani, gemeente Puerto Acosta. Daarnaast zijn negen gemeenschappelijke waterreservoirs geconstrueerd in Ayma, gemeente Achocalla, voor 48 families. Dit levert het totaal van 44 reservoirs voor 83 families.

Met het begin van het regenseizoen, eind 2009, is het project afgerond.

Aanvang project: november 2008

Duur project: 18 maanden

Doelgroep: 83 families in twee dorpen in Puerto Acosta en Achocalla

Financiers: NCDO, Stichting Gympie, Chakana.

2.2.2 Schoorstenen en kookplaatsen

In de koude hooglanden wordt vaak gekookt en gestookt in gesloten woonruimten. Dit veroorzaakt vooral bij vrouwen en kinderen ademhalingsproblemen en longziekten. Chakana heeft 'slimme schoorstenen' laten ontwerpen waardoor de rook wordt weggeleid door een schoorsteen, terwijl de kou niet naar binnen komt. Doelstelling van dit project is het verbeteren van de gezondheid en leefomstandigheden van 12 gemeenschappen. Het project is in 2009 naar tevredenheid afgerond. De gezondheid en leefomgeving van 285 families is verbeterd doordat de schadelijke rook uit de huizen kan worden verwijderd en de vrouwen met meer comfort kunnen koken. (Zie verder p. 15: 'externe evaluatie')

Aanvang project: augustus 2006

Duur project: 24 maanden, uitloop tot 34 maanden

Doelgroep: 285 families in 10 dorpen

Financiers: NCDO, Chakana.

Dankzij slimme schoorstenen hebben 285 families geen schadelijke rook meer in hun huis.

2.2.3 Groentekassen

Het groentekassenproject in Bolivia is halverwege 2009 afgerond. De doelstelling van dit project is de voeding van 174 families in rurale gemeenschappen aan te vullen en te verbeteren, door middel van de productie en verkoop van bladgroenten. Hiertoe zijn groentekassen gebouwd in samenwerking met deze families. Daarbij is technische assistentie en training geboden, zodat de families zelf in staat zijn tot de productie van bladgroenten. Nu het project is afgerond, hebben de families dagelijks toegang tot verse groenten, in

plaats van een keer per maand een handvol. Het voedingspatroon van de families bestaat niet meer enkel uit koolhydraten, maar is ook rijk aan eiwitten, vitamines en mineralen.

Aanvang project: augustus 2007

Duur project: 24 maanden

Doelgroep: 174 families in de gemeentes Chuma, Ayata, Puerto Acosta en Achocalla.

Financiers: Oxfam Novib/LINKIS, Joannes Bosco Stichting, Nacht van de Fooi, NCDO, Wilde Ganzen, Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Schadeherstel groentekassen

In juli 2009 hebben de gemeentes Chuma, Ayata en Puerto Acosta serieuze schade ondervonden van de extreme weersomstandigheden. Als gevolg van klimaatverandering was er storm en hagel in gebieden waar dit nooit eerder was voorgekomen. Grote delen van huizen werden verwoest, en ook 15 groentekassen moesten het ontgelden. Eind juli heeft Chakana Nederland daarom een extra inzamelingsactie gehouden voor de aankoop van nieuw landbouwplastic, houten palen en ander materiaal voor het herstel van de schade.

Externe evaluatie: blijvende

positieve resultaten

In september en oktober 2009 heeft een externe evaluatie plaatsgevonden door Boliviaanse en internationale landbouwkundigen om de effecten van het groentekassenproject en het schoorstenenproject meer gedetailleerd te meten. De conclusies van dit onderzoek zijn positief.

Conclusies uit het evaluatieonderzoek naar de goentekassen:

- + Zowel mannen als vrouwen hebben geleerd groente te verbouwen en te bereiden;
- + Sommige groente, zoals (snij)bieten, rapen en pepers waren al bekend voor de families, maar worden nu veel vaker gegeten dan voorheen;
- + Daarnaast zijn ook nieuwe groenten geïntroduceerd, zoals broccoli, bloemkool en spinazie;
- + Het grootste deel van de zelf verbouwde groente wordt gegeten in soepen of salades. Ook wordt de groente in omeletten gebruikt. Er is een langzame maar duidelijke verandering zichtbaar in het voedselpatroon van deze families. Het project heeft direct bijgedragen aan een betere, gevarieerde voeding voor deze families.

“87 % of the expected greenhouses were achieved. They are built well. Their technical management is good, especially the use of soil with enough organic material (when present in the area), which provides a high nutritive production. There is a lack of plagues and ventilation control, but the watering is appropriate.”

“As a result, the family consumes different and diverse type of vegetables every day. Only a minor part of the production goes for sale, which provides a small help to the family expenses or savings.”

“After four years of concluding the first project of greenhouses, a high impact was determined. 64% greenhouses are operating in Kishuarani and 88,2 % in Patascachi. Besides, the consumption of diverse types of vegetables has been established in the population. The technical management is still good. They are still cultivating earthworms. Although the plagues control is a problem, they have developed other methods which are not so effective but at least they have reduced the damages.”

Eindrapport externe evaluatie; rurale ontwikkelingsprojecten van Chakana
Alfredo Paz Méndez, PhD
La Paz, Bolivia

Ook voor het schoorstenen- en kookplaatsenproject werd een dergelijke evaluatie uitgevoerd:

- + Deskundigen hebben geconcludeerd dat in de huishoudens waar een schoorsteen en kookplaats is geplaatst, geen rook meer aanwezig is;
- + Als gevolg hiervan hebben vrouwen en de andere familieleden geen last meer van duizeligheid, hoofdpijn, oogontsteking of longontsteking;
- + De keuken is schoner, de muren zijn niet meer bedekt met roet waardoor de familieleden een prettiger manier van leven hebben;
- + Bovendien is het model van de keuken en schoorsteen gemakkelijk te kopiëren, waardoor ook anderen het project kunnen overnemen en ervan kunnen profiteren.

“Chakana has reached a good position because it is well known and respected by the communities of Ayata and Chuma (and in smaller proportion in Achocalla and Puerto Acosta, where Chakana intervened in fewer communities).
“This means that Chakana has enough authority to establish a serious relationship with private and public entities in the area.”

Alfredo Paz Méndez, PhD
La Paz, Bolivia

2.2.4 Textielnijverheid

Het textielnijverheidsproject in de gemeenten Achocalla en Comanche is opgezet zodat de vrouwen in deze omgeving meer inkomsten kunnen genereren. De vrouwen leren textielproducten te maken op weefgetouwen, en deze vervolgens te vermarkten. De tweede fase van dit project is gericht op training en productie, de derde fase op ontwerp en commercialisering.

Eind 2009 is dit project volledig afgerond. Er zijn nu negen productiecentra actief in Achocalla en Comanche, waar in totaal 82 handwerksters aan het werk zijn. Met traditionele weeftechnieken produceren zij diverse artikelen die vermarkt worden onder drie geregistreerde merkenamen: Chakanita (woondecoratie, kussenhoezen), Ananita (damestassen) en Wawita (babyaccessoires). De textielproducten zijn op drie verkooppunten in La Paz te koop. De inkomsten van de vrouwen zijn hierdoor gestegen naar gemiddeld \$21 per maand. Bovendien hebben de vrouwen meer zelfvertrouwen ontwikkeld, wat zichtbaar is in hun houding ten opzichte van klanten, de gemeente en hun familie. De samenwerking tussen de vrouwen van de productie-eenheden is hecht, dit versterkt de individuele en de collectieve positie van de vrouwen in hun omgeving.

Aanvang project: augustus 2007

Duur project: 28 maanden

Doelgroep: 52 vrouwen en hun families

Financiers 2e fase: Cordaid, Stichting Hooglandindianen.

Financiers 3e fase: NCDO, Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De handwerksters die de kleurrijke producten van de merken Chakanita, Ananita en Wawita maken, verdienen hiermee maandelijks een extra inkomen van 21 dollar.

2.3 Nieuwe projecten 2009

2.3.1 Participatief onderzoek

Om de behoeften van de bevolking in kaart te brengen, voert Chakana regelmatig onderzoek uit. Het doel is om hieruit vervolgens projecten tot stand te brengen ten behoeve van lokale en regionale ontwikkeling. In 2009 heeft Chakana de problemen en kansen onderzocht in drie, voor de organisatie nieuwe projectgebieden. Het onderzoek is in 2009 afgerond. In 2010 zullen aan de hand van de resultaten nieuwe projectvoorstellen worden geschreven.

Aanvang project: mei 2009

Duur project: 12 maanden

Doelgroep: De inwoners van de dorpen in de gemeenten Jesús de Machaca, Luribay en Patacamaya.

Financier: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Chakana.

In het kader van de landbouwvoorlichting deelt de docent zaden uit aan de deelnemers van de trainingen. Zo'n 250 kleine producenten deden mee.

2.3.2 Landbouwvoorlichting

Het project Landbouwvoorlichting is erop gericht om de kleine producent kennis van ecologische landbouwtechnieken bij te brengen, en bovendien om de praktische landbouwmethoden van de voorouders te herwaarderen. Op deze manier wordt het duurzame gebruik van de bronnen bodem, water en begroeiing voor de toekomstige generaties veilig gesteld, waardoor de opbrengst van de oogst zal toenemen.

In 2009 hebben ruim 250 boeren meegedaan aan diverse workshops op het gebied van biologische bestrijdingsmiddelen, begroeiing en bemesting. Daarnaast is in totaal 1.569 m³ aan demonstratieveldjes aangelegd voor de praktijklessen.

Aanvang project: juli 2009

Duur project: 14 maanden

Doelgroep: 358 boeren in de gemeenten Achocalla en Patacamaya

Financier: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Chakana.

Een bestaand traditioneel irrigatiesysteem in Huancarami is in 2009 aangepast en omgebouwd tot een weerbestendig irrigatiekanaal van bijna twee kilometer lang.

2.3.3 Water voor irrigatie

Het project 'Water voor irrigatie' bestaat uit vier deelprojecten die worden uitgevoerd in verschillende gemeenschappen op de hoogvlakte en in de vallei van de gemeenten Achocalla en Patacamaya. Met de uitvoering van dit programma zal de hoeveelheid beschikbaar water groter worden. De landbouwers zullen minder afhankelijk zijn van de regenval. Op die manier kan de opbrengst van de oogst vergroot worden.

Subproject 1: irrigatiekanalen

Het aanleggen en verbeteren van bestaande irrigatiekanalen is het eerste deelproject van het programma 'Water voor Irrigatie' in Achocalla. In 2009 is een traditioneel irrigatiesysteem in Huancarami, gemeente Achocalla, aangepast en verlengd tot een 1.908 meter lang, weerbestendig kanaal. Ook is een put voor irrigatie gebouwd in aanvulling op het micro-irrigatiesysteem in Cala Cala, gemeente Patacamaya. Het project is eind december 2009 afgerond.

Aanvang project: januari 2009

Duur project: 12 maanden

Doelgroep: Inwoners van drie dorpen in de gemeenten Achocalla en Patacamaya.

Financiering: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Eureka Achmea Foundation.

Subproject 3: waterputten

Het subproject 'waterputten' is de derde component van het programma 'Water voor irrigatie'. Doel van dit project is het vergroten van de gezinsinkomsten, door een verbeterde oogst als gevolg van de benutting van ondergronds water.

In 2009 zijn drie putten van 80 meter diep geboord in drie dorpen in de gemeente Achocalla. Per dorp zijn drie mensen getraind in het gebruiken van deze put.

Aanvang project: januari 2009

Duur project: 11 maanden

Doelgroep: Inwoners van drie dorpen in de gemeente Achocalla

Financiering: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Joannes Bosco Fonds.

2.3.4 Herwaardering van Andescultuur

In toenemende mate krijgt Chakana uit het veld te horen dat de bevolking opnieuw haar tradities en culturele identiteit wil hervinden en uitdragen. Het ondersteunen van deze initiatieven is voor Chakana een integraal onderdeel van het werken met de rurale bevolking. Dit project is gericht op de bestudering, herwaardering en in de praktijk brengen van de inheemse tradities en gebruiken, gericht op rituelen en feesten.

In 2009 zijn verschillende dorpsoudsten geïnterviewd om de verhalen en tradities van de Aymara-bevolking vast te leggen. Er is een begin gemaakt met het samenstellen van een boek dat in 2010 zal worden uitgebracht. Daarnaast wordt gewerkt aan een DVD.

Aanvang project: januari 2009

Duur project: 24 maanden

Doelgroep: Alle Aymara indianen, maar in dit project nemen de inwoners van de gemeenten Puerto Acosta en Achocalla deel

Financiering: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Chakana.

3. Chakana Peru

3.1 Organisatie

Chakana Peru is in februari 2009 officieel geregistreerd als zelfstandige NGO. De organisatie bestaat uit twee medewerkers, waarvan één technicus zich permanent in het veld bevindt om de projecten te begeleiden.

Directeur van Chakana Peru is Miguel Angel Torres. De uitvoerend directeur in Peru verricht werkzaamheden op het gebied van administratief beheer en alliantievorming, vooral met betrekking tot het leggen van officiële institutionele relaties met vier (afgelegen) gemeenten. Uit deze relaties is de medefinanciering voortgekomen bij de participatieve onderzoeken en baseline studies in de betreffende gemeenten, die hebben geresulteerd in drie vijfjarenprogramma's. Daarnaast heeft Chakana Peru door het leggen van contacten met andere ontwikkelingsorganisaties kunnen samenwerken in een visserijproject in de zone waar Chakana groentekassen bouwt.

3.2 Projecten in 2009

3.2.1 Participatief onderzoek

De dorpsleiders van de Cuenca Alta Patacancha, regio Cusco, hebben aangegeven dat zij zich willen inspannen om voedselzekerheid en sociaal-economische ontwikkeling in hun dorpen te bevorderen. Chakana voert daarom onderzoek uit om kennis te verzamelen en te bepalen waar de prioriteiten liggen om de ontwikkeling op gang te brengen.

Een gevolg van dit onderzoek is dat er binnen de gemeenschappen zelf reflectie op de eigen leefwijze ontstaat. Dit kan, zoals we hebben gezien in eerder onderzoek, een impuls genereren om nieuwe sociaal-economische initiatieven te ontplooiën, zoals ondernemerschap en samenwerking.

In 2009 is het onderzoek volledig uitgevoerd. Vanwege de institutionele contacten met de drie gemeenten heeft Chakana Peru drie integrale vijfjarenprogramma's (laten) uitwerken, inclusief baseline studies. Door de strategie van samenwerking is het project daarom meer dan geslaagd.

Aanvang project: januari 2009

Duur project: 12 maanden

Doelgroep: Inwoners van de gemeenten Ccapi, Haqira en Tambobamba

Financiering: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Chakana.

3.2.2 Groentekassen

De bouw van groentekassen bij 70 families in de gemeenten Patacancha en Tiracancha, op de Peruaanse hoogvlakte, maakt het mogelijk om gedurende het hele jaar groenten te verbouwen, onafhankelijk van de weersgesteldheid. Hierdoor kan zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van hun voeding verbeteren, waardoor de gezondheid toeneemt en de inkomsten stijgen.

Chakana werkt hierbij samen met de Nederlands-Peruaanse stichting HoPe, die op twee middelbare scholen in deze gemeenten een agrarisch programma heeft ontwikkeld.

In 2009 zijn 55 groentekassen gebouwd in deze regio. In 2010 zullen nog eens 15 kassen worden gerealiseerd.

Aanvang project: januari 2009

Duur project: 12 maanden

Doelgroep: Inwoners van de gemeenten Ccapi, Haqira en Tambobamba

Financiering: Ministerie van Buitenlandse Zaken, KPMG, Vereniging Peru-Nederland, MyRecruiter, Kermesse Francophone Fonds, 1% Club, Chakana.

Ook in Peru is Chakana aan de slag gegaan met voedselzekerheid. In 2009 zijn 55 groentekassen gerealiseerd, waardoor 70 families elke dag verse groente kunnen eten.

4. Chakana Nederland

4.1 Chakana Nederland

Vanwege de verkregen subsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft Chakana Nederland in 2009 een groei doorgemaakt. De organisatie heeft een kantoor betrokken in het Latijns Amerika Centrum (LAC) in Amsterdam. Omdat de directeur van de organisatie gedurende negen maanden bij de partnerorganisaties in Bolivia en Peru verbleef, is een parttime coördinator aangetrokken om de doelstellingen van de organisatie in Nederland te kunnen realiseren. Daarnaast is een financieel verantwoordelijke in dienst genomen.

Een groot deel van de activiteiten in Nederland wordt uitgevoerd door vrijwilligers.

In 2009 waren ongeveer 30 vrijwilligers actief voor Chakana, verdeeld over vier teams:

1. Het Kenniscentrum, gericht op kennisvergroting en inhoudelijke voorlichting;
2. Team PR & Communicatie, gericht op publiekscommunicatie en fondsenwerving;
3. Goede Smaak, een nieuw team om de verkoop van Andesproducten in Nederland te stimuleren;
4. Een groep vertalers.

Tenslotte is in 2009 een aantal nieuwe bestuursleden aangetrokken, elk met een eigen specifieke expertise en focus binnen het bestuur, zoals monitoring & evaluatie, relatiebeheer, fondsenwerving en MVO.

Behalve het realiseren van fondsenwerving en voorlichtings- ofwel bewustwordingsactiviteiten, houdt Chakana Nederland zich bezig met monitoring van de partners en rapportage aan de financiers.

Ook capaciteitsversterking van de organisatie is een belangrijk onderdeel. Daartoe hebben verschillende medewerkers en vrijwilligers van Chakana dit jaar diverse trainingen bijgewoond. Ook is Chakana lid geworden van branchevereniging Partos en neemt het deel aan het Innovatieplatform voor Jonge & Vernieuwende organisaties.

De activiteiten van Chakana Nederland zijn gericht op het ondersteunen en behalen van de drie doelstellingen van het totale programma 'Voedselzekerheid bij de hooglandindianen in de Andes' dat in 2009-2010 wordt uitgevoerd.

4.2 Kenniscentrum

Sinds 2007 is het Kenniscentrum een vast en belangrijk onderdeel van Chakana. Het Kenniscentrum bestaat uit een team van ongeveer zes vrijwilligers. Doel van het Kenniscentrum is kennis vergaren en verspreiden op het gebied van de hooglandindianen in de Andes. In 2009 heeft het Kenniscentrum vele activiteiten georganiseerd en publicaties uitgebracht, waarmee het ruim aan haar doelstellingen heeft voldaan.

Publicatiereeks

De publicatiereeks 'Chakana – een brug naar de Andes' is in april 2009 feestelijk gelanceerd met de uitgave van het boekje 'Dubbele loyaliteit of nieuw heidendom' van auteur Josef Estermann. In oktober is deel 2 van de reeks uitgebracht: 'De onzichtbaarheid voorbij' door Suzanne Kruyt. De boekjes worden verspreid en verkocht via het netwerk van Chakana op evenementen. In 2009 zijn tientallen exemplaren van de reeks verkocht. De bekendheid van de reeks laat echter nog te wensen over. In 2010 wordt een grote impuls verwacht met de uitgave van deel 3, geschreven door hoogleraar en Bolivia-expert Ton Salman.

Behalve de twee delen van de publicatiereeks, heeft de teamleider van het Kenniscentrum in december een artikel over de Boliviaanse cultuur gepubliceerd in het tijdschrift Geografie.

Online bibliotheek

De online database met artikelen, boeken en scripties over de hooglandindianen in de Andes is in 2009 gegroeid tot 230 publicaties. De database is vrij toegankelijk voor iedereen en wordt vooral gebruikt door studenten. In 2009 hebben bijna 500 unieke bezoekers gebruik gemaakt van deze online bibliotheek.

Lezingen en debatten

Chakana heeft in 2009 tien lezingen gegeven over de cultuur van de hooglandindianen in Bolivia, verspreid over het land. De doelgroep varieerde van studentenverenigingen en volkenkundige verenigingen tot een Rotary Club. Met deze lezingen zijn ongeveer 450 bezoekers bereikt.

Op 6 december heeft Chakana in samenwerking met stichting Ojalá en de Boliviaanse ambassade een speciale informatieavond georganiseerd ter gelegenheid van de presidentsverkiezingen in Bolivia op die dag. De avond werd druk bezocht door zowel Nederlands als Boliviaans publiek. Vele bezoekers mengden zich in het debat met de vier panelleden en de ambassadeur.

Naast de eigen evenementen heeft Chakana actief deelgenomen aan andere activiteiten en debatten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, inheemse volken, of de Andesregio. Voorbeelden zijn een korte presentatie door Chakana op de Dag van het Particulier Initiatief in april (georganiseerd door NCDO en Wilde Ganzen) en deelname aan diverse debatavonden omtrent de Boliviaanse politiek. Op deze manier heeft Chakana niet alleen meer zichtbaarheid verworven, maar ook haar eigen netwerk verder uitgebreid. Bovendien hebben de verschillende deelnemers middels deze activiteiten hun kennis van deze thema's kunnen vergroten, wat bijdraagt aan de capaciteitsversterking van het Kenniscentrum.

Boliviaans feest

Op 24 oktober organiseerde Chakana voor de derde maal het jaarlijkse Boliviaanse Feest in Amsterdam. De avond is bedoeld om de Boliviaanse cultuur meer zichtbaarheid te geven in Nederland. Op deze avond traden Boliviaanse dansers en muzikanten op en was er ruim aandacht voor de projecten van Chakana. Ruim 110 gasten bezochten dit geslaagde feest.

Werving van stagiaires voor Bolivia

Een vast onderdeel van het Kenniscentrum is bovendien het uitzenden van Nederlandse stagiaires naar de organisatie in Bolivia, ter bevordering van de uitwisseling van informatie. Het hele jaar door was minimaal één stagiaire in Bolivia aanwezig. In 2009 hebben zes vrijwilligers en/of studenten Chakana Bolivia op deze manier ondersteund.

4.3 PR & Communicatie

In 2009 is naast inhoudelijke voorlichtingsactiviteiten vanzelfsprekend ook aandacht besteed aan PR en communicatie. Het doel van deze activiteiten is het vergroten van de bekendheid van Chakana en haar werkzaamheden, het vergroten van het (particuliere) donateurbestand, het ontplooiën van activiteiten die nieuwe fondsen opbrengen, het verzorgen van de communicatie met de achterban en ondersteuning bij communicatie zoals teksten, grafische vormgeving en drukwerk.

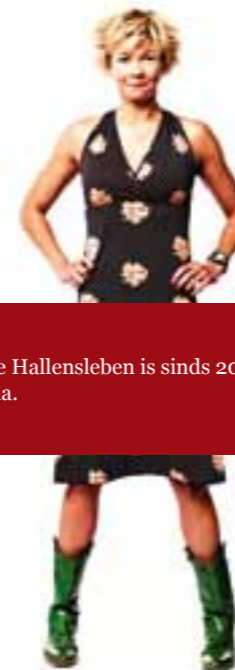
Online communicatie

Deze website www.chakana.nl is in 2009 geheel vernieuwd het jaar gestart en geeft een overzichtelijk en compleet beeld van de doelstellingen, werkzaamheden en voortgang van Chakana. Gemiddeld bezochten bijna 1.000 unieke bezoekers de website per maand.

Daarnaast heeft Chakana haar achterban op de hoogte gehouden door maandelijks een digitale nieuwsbrief te versturen aan zo'n 400 lezers. Ook is Chakana in 2009 meer gebruik gaan maken van online sociale netwerken, met accounts op Hyves, Twitter, Facebook en LinkedIn.

In de media

Ook door middel van publiciteit in de media heeft Chakana in 2009 een groot publiek bereikt. Dagbladen als de Volkskrant en het Algemeen Dagblad, en diverse tijdschriften waaronder Margriet en IS (Internationale Samenwerking), besteedden aandacht aan Chakana. Bovendien is de documentaire 'Chakana - de brug' uit 2008 maar liefst 44 keer uitgezonden geweest op het digitale kanaal Goed TV. In totaal heeft Chakana ongeveer 500.000 kijkers en lezers bereikt met deze media-aandacht.

TV-persoonlijkheid Isolde Hallensleben is sinds 2007 ambassadeur van Chakana.

Ambassadeur Isolde Hallensleben

Sinds 2007 is tv-presentatrice en actrice Isolde Hallensleben ambassadeur van Chakana. In 2009 heeft zij zich ingezet voor Chakana door als jurylid op te treden bij de uitreiking van de 'Man en Vrouw van de Wereld Award' in februari. Verder zijn verschillende brieven aan de achterban verstuurd uit naam van, en ondertekend door Isolde.

In 2010 zal Isolde presentator zijn van een bijzondere Culturele Andes Avond die Chakana in oktober zal organiseren.

4.4 Fondsenwerving

Dankzij de toekenning van de MFS-subsidie door het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor de periode 2009-2010 wist Chakana zich bij aanvang van het jaar verzekerd van een dekking van 75% van de totale begroting. De overige 25% dient echter te worden verkregen uit private fondsen. In 2009 is Chakana hier op de volgende manieren in geslaagd:

Particuliere giften

Dit jaar is wederom ingezet op donaties uit de particuliere sector en het bedrijfsleven. Deze zijn voornamelijk verkregen via het netwerk van bestuursleden en vrijwilligers.

In juni is een mailing verzonden aan alle vaste donateurs, waar een bevredigende respons op is gekomen. Toch zal Chakana in de toekomst meer aandacht besteden aan de werving en behoud van donateurs. Hiermee is in 2009 een start gemaakt door middel van een tevredenheidsonderzoek onder de bestaande donateurs. Bovendien is eind 2009 een eigen CRM systeem ingericht, om doneren via de website gemakkelijker te maken, en om de communicatie met de achterban te bevorderen. Dit systeem zal in 2010 in gebruik worden genomen.

De website www.wijhebbenallesal.nl tenslotte is in het leven geroepen voor verjaardagsfeesten, afscheidsrecepties en andere gelegenheden waarbij mensen niet weten wat voor cadeau te vragen. Via deze website kunnen mensen een pakket bestellen, bestaande uit een doos en promotiemateriaal van Chakana. In de doos kunnen vervolgens donaties voor Chakana worden verzameld. Een aantal mensen heeft in 2009 een dergelijke doos besteld om een inzameling te organiseren.

Scholenactie

In samenwerking met twee presentatrices van kinderprogramma Het Klokhuis, Lisa Wades en Dolores Leeuwijn, en de eigen ambassadeur Isolde Hallensleben, is een start gemaakt met de organisatie van sponsorlopen op scholen. De bekende tv-presentatrices brengen een bezoekje aan een school wanneer deze een sponsorloop of andere inzamelactie voor Chakana organiseert. In mei 2009 heeft een basisschool een vrijmarkt georganiseerd voor Chakana. Verwacht wordt dat, dankzij de medewerking van de tv-presentatrices, in 2010 meer scholen zullen volgen.

Fondsen uit institutionele werving

Ook is een aanzienlijk bedrag geworven door middel van aanvragen bij de particuliere fondsen:

- Joannes Bosco Fonds (bijdrage aan waterputten, Bolivia)
- Eureka Achmea Foundation (bijdrage aan irrigatiekanalen, Bolivia)
- Vereniging Peru-Nederland (bijdrage aan groentekassen Peru)
- Kermesse Francophone Fonds (bijdrage aan groentekassen Peru)
- Daarnaast hebben de volgende bedrijven een sponsoring geleverd: MyRecruiter, Almere (bijdrage aan groentekassen Peru)
- KPMG, Eindhoven (bijdrage aan groentekassen Peru)

Giften in natura

In 2009 heeft Chakana een aantal diensten gesponsord gekregen, waaronder van:

- Mazars accountants: controle van de jaarrekening
- Verschillende freelance grafisch vormgevers, webbouwers en vertalers
- Byte: webhosting
- Bejo: zaden voor groentekassen

Goede Smaak

In samenwerking met wijnproducent Chakana Wines uit Argentinië is in 2007 de succesvolle Chakana Wiphala wijn op de markt gebracht. Iedere verkochte fles levert \$1 op voor stichting Chakana. In drie jaar tijd heeft dit, behalve inkomsten, veel publiciteit opgeleverd. In 2009 zijn internationaal ongeveer 9.000 flessen wijn verkocht.

Daarom is besloten het initiatief Goede Smaak verder uit te breiden. Er is een team van zes vrijwillige jonge professionals samengesteld, allen afkomstig uit de marketing en/of bedrijfskundige hoek. Zij zullen behalve wijn ook andere producten aan het Goede Smaak label toevoegen, zoals koffie, chocolade en textiel uit de Andes.

Het mes snijdt daarbij aan twee kanten: enerzijds wordt eerlijke handel en toegang voor producten uit de Andes op de Nederlandse markt bevorderd. Anderzijds levert de verkoop van deze producten een constante inkomensstroom op voor stichting Chakana. Het eerste project van dit team richt zich op de vermarkting van de textielproducten uit het nijverheidsproject van Chakana Bolivia. Het gaat om woondecoratie zoals kussenhoezen en plaids.

De website www.goedesmaak.com wordt uitgebreid met andere hoogwaardige producten uit de Andes.

5. Jaaroverzicht activiteiten Chakana Nederland 2009

Januari

- 1-31 Documentaire 'Chakana – de brug' 22 maal uitgezonden op het digitale kanaal GoedTV
- 29 Chakana aanwezig bij filmavond 'Bolivia is not for sale', georganiseerd door Basta, Utrecht

Februari

- 1-28 Documentaire 'Chakana – de brug' 22 maal uitgezonden op het digitale kanaal GoedTV
- 4 Deelname aan NCDO-debat 'Is ontwikkelingssamenwerking effectief?' in Amsterdam
- 5 Deelname aan Basta-debat 'Bolivia in Crisis', in Utrecht
- 7 Deelname aan training 'Planning, monitoring en evaluatie', georganiseerd door Impulsis te Utrecht
- 10 Chakana-lezing bij studieverenigingen Mundus en Umoja in Nijmegen
- 11 Chakana-lezing bij studievereniging Djembé in Utrecht
- 19 Ambassadeur Isolde Hallensleben is jurylid bij de Man en Vrouw van de Wereld Award, Amsterdam

Maart

- 4 Eerste ontmoeting tussen drie Chakana's: Nederland, Bolivia en Peru, te La Paz
- 7 Aanwezig met informatiestand op Internationale Vrouwendag in het gemeentehuis van Bussum
- 11 Twee nieuwe bestuursleden: Aaldrik Hermans (fondsenwerving bedrijfsleven) en Saskia van der Kroon (relatiebeheer) treden toe tot bestuur Chakana Nederland
- 12 Chakana-lezing bij Rotary Club Amsterdam Noord

April

- 6 Deelname aan training 'Partnerschappen met het bedrijfsleven', georganiseerd door Partos, te Amsterdam
- 8 Deelname aan informatieavond over inheemse bewegingen in de Andes, georganiseerd door Las Noticias en XminY, te Amsterdam
- 15 Chakana-lezing bij studievereniging Itiwana in Leiden
- 19 Chakana is een van de sprekers op de Dag van het Particulier Initiatief in Nijmegen
- 22 Bestuurslid Huibert de Leede treedt toe als lid Planning, monitoring en evaluatie
- 23 Feestelijke lancering publicatiereeks 'Chakana - een brug naar de Andes'. Eerste boekje: 'Dubbele loyaliteit of nieuw heidendom?' door Josef Estermann
- 28 Deelname aan training 'Duurzaamheid en capaciteit', georganiseerd door Wilde Ganzen en MDF, te Ede

Mei

- 13 Chakana-lezing bij Studium Generale in Wageningen
- 15 Vrijmarkt voor Chakana op basisschool de Tweesprong in Leek
- 26-27 Deelname aan training 'Outcome mapping (PM&E)', georganiseerd door PSO

Juni

- 1 Artikel in tijdschrift Het Origineel over de samenwerking met Dutch Design in Development in het textielnijverheidproject
- 6 Deelname aan training 'Effectief fondsen werven & publiciteit', georganiseerd door COS Noord-Holland, Amsterdam

Juli

- 1 Artikel in de Volkskrant over de samenwerking met Dutch Design in Development in het textielnijverheidproject

Augustus

- 13 Oprichting nieuw vrijwilligersteam Goede Smaak

September

- 1 Interview met Hilvert Timmer, directeur Chakana Nederland op nieuwswebsite La Ruta
- 26 Deelname aan evenement Onwikkelingssamenwerking.nu te Den Haag, georganiseerd door ministerie van Ontwikkelingssamenwerking

Oktober

- 1 Artikel in tijdschrift Margriet over de kussenhoezen van alpacawol, gemaakt in het nijverheidsproject van Chakana
- 3 Deelname aan KPA Wilde Ganzen Dag te Utrecht
- 22 Chakana-lezing bij Asociación América Española te Amsterdam
- 23 Tweede boekje in de reeks 'Chakana – een brug naar de Andes' verschijnt: 'De onzichtbaarheid voorbij', door Suzanne Kruyt
- 24 Boliviaans Feest van Chakana te Amsterdam
- 24 Interview met Chakana vrijwilliger Marjolein van Rijn, teamleider Kenniscentrum, in maandblad IS (Internationale Samenwerking)
- 25 Wijnproeverij Chakana Wiphala bij Wijnhandel Jos Beeres in Groningen

November

- 1 Wijnproeverij Chakana Wiphala bij Wijnkoperij Platenburg in Rotterdam
- 6 Aanwezig bij CEDLA-lezing The challenge of progressive change under Evo Morales, in Amsterdam
- 18 Chakana organiseert symposium met thema Fortaleciendo Compromisos ('Afspraken versterken') in La Paz, Bolivia
- 24 Artikel in Algemeen Dagblad over donatie CWI aan Chakana
- 28 Franse bazaar georganiseerd door het Kermesse Francophone fonds. De opbrengst gaat naar Chakana

December

- 1 Publicatie in tijdschrift Geografie door teamleider Kenniscentrum Marjolein van Rijn, over het ontwikkelingsbeleid van Bolivia
- 1 Artikel in tijdschrift Onze Wereld over de kussenhoezen van alpacawol, gemaakt in het nijverheidsproject van Chakana
- 6 Chakana organiseert Verkiezingsavond in Amsterdam n.a.v. de Boliviaanse presidentsverkiezingen

6. Vooruitblik op 2010

Het tweejarprogramma 'Voedselzekerheid voor de hooglandindianen in de Andes', dat in 2009 is gestart, zal in 2010 worden vervolgd en eind van dit jaar worden afgerond. In Bolivia zullen twee nieuwe subprojecten van het irrigatieproject worden opgestart. Subproject 2: De opvang van regenwater met behulp van een waterkering en subproject 4: Micro-irrigatie via putten. De overige, lopende projecten zullen voor het einde van 2010 worden afgerond. De organisatieontwikkeling en het groeien naar volkomen verzelfstandiging van de partnerorganisaties blijft een belangrijk aandachtsgebied.

Chakana Nederland zal in 2010 verder gaan met de voorlichtingsactiviteiten vanuit het Kenniscentrum. In het voorjaar wordt deel 3 van de publicatiereeks verwacht, van de hand van Bolivia-deskundige Ton Salman.

Heuglijk nieuws is bovendien dat H.K.H. prinses Máxima in oktober een culturele Andes-avond zal bijwonen, die door Chakana wordt georganiseerd.

Net als een aantal projecten uit voorgaande jaren met een externe evaluatie door deskundigen is afgerond, zal Chakana opnieuw een aantal wetenschappers uitnodigen de bovenstaande projecten te evalueren, zodat we goed voorbereid zijn op de toekomst.

7. Jaarrekening 2009

Balans per 31 december 2009 na verwerking overschot/tekort
in euro's

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Direct in gebruik voor bedrijfsvoering	0	222
Vorderingen		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.070	0
Overige vorderingen en overlopende activa	26.643	32.644
Liquide middelen	<u>216.425</u>	<u>36.617</u>
	246.138	69.261
Totaal	246.138	69.483
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Reserves		
Bestemmingsreserve	0	222
Overige reserves	<u>8.467</u>	<u>60.183</u>
	8.467	60.405
Fondsen		
Bestemmingsfonds	<u>136.749</u>	<u>0</u>
	145.216	60.405
Voorzieningen	75.000	0
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.373	1.731
Overige schulden en overlopende passiva	<u>23.549</u>	<u>7.347</u>
	25.922	9.078
Totaal	246.138	69.483

Staat van baten en lasten over 2009

in euro's

	<u>Werkelijk 2009</u>	<u>Begroting 2009</u>	<u>Werkelijk 2008</u>
Baten			
Baten uit eigen fondsenwerving	199.777	127.000	51.255
Subsidies van overheden en anderen	510.489	451.035	78.208
Overige baten	1.499	0	1.050
Som der baten	<u>711.765</u>	<u>578.035</u>	<u>130.513</u>
Lasten			
<i>Bested aan doelstellingen</i>			
Voorlichting en bewustmaking	51.112	45.045	14.444
Structurele hulp / projecten	556.289	491.672	122.593
	<u>607.401</u>	<u>536.717</u>	<u>137.037</u>
<i>Werving baten</i>			
Kosten eigen fondsenwerving	19.553	41.318	10.832
Som der lasten	<u>626.954</u>	<u>578.035</u>	<u>147.869</u>
Resultaat	84.811	0	-17.356
Resultaatbestemming 2009			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Overige reserves	-51.938		
Bestemmingsfonds	136.749		
	84.811		

Toelichting

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld conform de "Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen". Voor een goede vergelijking met de jaarrekening 2008 is dezelfde opzet gehanteerd als in 2008.

VREEMDE VALUTA

In de balans worden bedragen luidende in vreemde valuta omgerekend tegen de koersen ultimo boekjaar.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op economische levensduur.

Reserves en fondsen

De overige reserves zijn het deel van het vermogen dat men vrij beschikbaar heeft voor bestedingen in het kader van de doelstelling. De fondsen bestaan uitsluitend uit bestemmingsfondsen die zijn afgezonderd, omdat daaraan met betrekking tot de doelstelling door de gever een beperkte bestemming is verleend.

Overige activa en passiva

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten en lasten worden in beginsel toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten uit eigen fondsenwerving

Alle baten uit eigen fondsenwerving worden in het jaar van ontvangst ten gunste van de post "Totaal beschikbaar voor doelstelling" gebracht.

Kosten eigen fondsenwerving

Hierin zijn begrepen alle kosten die gemaakt zijn om de totale baten te verwerven, te weten de directe verwervingskosten en de met de fondsenwerving verband houdende uitvoeringskosten eigen organisatie. Deze verdeelsleutel wordt gebaseerd op de tijd die gemiddeld in een jaar besteed wordt aan kosten, die gemiddeld gemaakt worden voor voorlichting/bewustmaking, structurele hulp/projecten en fondsenwerving.

Uitvoeringskosten eigen organisatie

De uitvoeringskosten eigen organisatie zijn te onderscheiden in :

1. Kosten die verband houden met het verwerven van de totale baten en
 2. Kosten die verband houden met de bestedingen in het kader van de doelstelling.
- De totale uitvoeringskosten worden verdeeld volgens een bij begroting vastgestelde sleutel.

Besteed aan doelstelling

De bestedingen in het kader van de doelstelling worden verantwoord in het jaar waarin de goedkeuring tot de uitgaven is verleend.

Relatie met Chakana Bolivia en Peru

In Nederland is Chakana geregistreerd als stichting. De bestuursleden van de Nederlandse Stichting Chakana zijn Jan van Zijl (voorzitter), Pascal Spruit (penningm Kalsbeek, Sylvia van der Berg, Huibert de Leede, Saskia van der Kroon en Aaldrik Hermans.

In Bolivia heeft Chakana de officiële status van NGO (non-gouvernementele organisatie). We spreken over NGO Chakana, of Chakana Bolivia, als tegenhanger van Stichting Chakana, of Chakana Nederland.

Chakana Bolivia staat als volgt lokaal geregistreerd:

Registro Único Nacional de ONG: 1443
Resolución Prefectural: 326
Numero de Identificación Tributaria (NIT): 10033855023

Chakana Bolivia beschikt ultimo 2009 over een functionerend eigen bestuur. Derhalve is er in 2009 geen geconsolideerde jaarrekening van Chakana Nederland en Chakana Bolivia opgesteld.

De bestuursleden van Chakana Bolivia zijn vooralsnog de oprichters van Chakana Bolivia: Hernán Huaycho Pacajes (voorzitter), Hilvert Timmer (penningmeester) en Heidi van Hoof (secretaris).

Chakana Peru is in 2009 officieel opgericht.

Toelichting op de balans per 31 december 2009

in euro's

ACTIVA

Materiële vaste activa

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
	<u>Direct in gebruik voor bedrijfs- voering</u>	<u>Direct in gebruik voor bedrijfs- voering</u>
Stand per 1 januari	222	21.123
Investeringen	0	0
Desinvesteringen	0	-24.245
Afschrijvingen	-222	3.344
Stand per 31 december	0	222
Aanschafwaarde	877	877
Cumulatieve afschrijvingen	-877	-655
Stand per 31 december	0	222

De materiële vaste activa zijn bestemd voor de bedrijfsvoering.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	3.070	0
-------------	--------------	----------

Overige vorderingen en overlopende activa

NCDO	16.731	16.731
Les Genereux, Chakana wijn	4.024	12.275
Bodega Chakana Argentinië, Chakana wijn	3.863	0
Interest	1.499	1.050
Overige nog te ontvangen bedragen	526	550
Vooruitbetaalde kosten	0	2.038
	26.643	32.644

Liquide middelen

Postbank N.V. 2939127	49.335	30.874
Rentemeerrekening Postbank N.V.	166.720	5.669
Kas Nederland	370	74
	216.425	36.617

De tegoeden staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar.

PASSIVA**Reserves en fondsen****Bestemmingsreserve**

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Stand per 1 januari	222	21.123
Vrijval	-222	-20.901
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>222</u>

Dit betrof een fonds activa bedrijfsvoering. Deze is in 2009 vrijgevallen, omdat de materiële vaste activa per ultimo 2009 volledig zijn afgeschreven.

Overige reserves

Stand per 1 januari	60.183	98.157
Kosten inzake belastingen Bolivia oude jaren	-43.672	0
Nagekomen kosten niet-MFS-projecten	-8.266	0
Herbestemming	222	-20.618
Resultaat boekjaar	0	-17.356
Stand per 31 december	<u>8.467</u>	<u>60.183</u>

Fondsen**Bestemmingsfondsen**

Stand per 1 januari	0	109.038
Mutatie bestemmingsfondsen	136.749	-109.038
Stand per 31 december	<u>136.749</u>	<u>0</u>

Het overschot inzake 2009 is bestemd voor projecten gefinancierd door MFS.

Voorzieningen

Voorziening inzake belastingen Bolivia oude jaren	75.000	0
---	--------	---

Kortlopende schulden**Belastingen en premies sociale verzekeringen**

Te betalen loonheffing	0	1.231
Te betalen pensioenpremie	2.373	500
Stand per 31 december	<u>2.373</u>	<u>1.731</u>

Overige schulden en overlopende passiva

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Nagekomen projectkosten Bolivia	8.266	0
Nettoloon	7.296	0
Reservering vakantiegeld	2.003	1.387
Accountant, jaarrekening	2.500	0
Accountant, advies	0	2.380
Naheffing verzuimverzekering	910	59
Dutch Design in Development	0	2.975
Overige nog te betalen bedragen	2.574	546
	<u>23.549</u>	<u>7.347</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

De stichting heeft geen verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2009

in euro's

Belangrijkste verschillen ten opzichte van begroting 2009

Fondsenwerving

Er is over 2009 meer MFS-subsidie ontvangen dan begroot en minder aan projecten uitgegeven dan begroot. Daarnaast heeft Chakana hogere baten uit eigen fondsenwerving weten te behalen tegen lagere kosten dan begroot. Dit alles leidt tot een overschot van € 84.811.

Nagekomen kosten met betrekking tot voorgaande jaren zijn ten laste gebracht van de overige reserves. Het overschot na deze correctie bedraagt € 136.749 en is toegevoegd aan het bestemmingsfonds. Dit overschot zal in 2010 aangewend worden voor de projecten die onder de MFS-subsidie vallen.

In 2009 is er geen sprake van (in)directe verwervingskosten eigen fondsenwerving; alle kosten eigen fondsenwerving betreffen uitvoeringskosten eigen organisatie.

Besteed aan doelstelling

In 2009 is veel aandacht uitgegaan naar de realisatie van de projecten. De gehele MFS-subsidie over 2009 en 2010 zal worden aangewend voor uitvoering van de projecten in Bolivia en Peru. Het overschot van 2009 wordt doorgeschoven naar 2010.

De uitvoeringskosten Bolivia en Peru zijn, evenals in 2008, opgenomen binnen "verstekte steun projecten", aangezien deze inbegrepen zijn in de door Chakana Nederland naar Bolivia overgemaakte projectfinancieringen.

Baten uit eigen fondsenwerving	2009	2008
Particuliere giften	10.188	9.281
Zakelijke giften	64.076	13.578
Donaties uit private fondsen	100.120	0
Evenementen	0	1.188
Giften in natura	12.431	14.331
Verkoop artikelen	12.962	12.877
	199.777	51.255
Subsidies overheden en anderen		
Ministerie van Buitenlandse Zaken - MFS	510.489	0
NCDO	0	75.208
Haella Stichting	0	3.000
	510.489	78.208

De subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken dient te worden besteed aan vooraf overeengekomen projecten in het kader van de MFS-subsidie.

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Overige baten		
Interest op bankrekening	1.499	1.050
Voorlichting en bewustmaking		
Bewustwordingsactiviteiten	2.228	0
Uitvoeringskosten eigen organisatie	48.884	14.444
	<u>51.112</u>	<u>14.444</u>
Structurele hulp / projecten		
Verstrekke steun projecten Bolivia	360.717	184.689
Verstrekke steun projecten Peru	60.209	0
Waarvan uit bestemmingsfondsen	0	-109.038
Uitvoeringskosten eigen organisatie in Nederland	127.097	46.942
Nagekomen projectkosten Bolivia (niet-MFS)	8.266	0
	<u>556.289</u>	<u>122.593</u>
Kosten eigen fondsenwerving		
(In)directe verwervingskosten	0	0
Uitvoeringskosten eigen organisatie	19.553	10.832
	<u>19.553</u>	<u>10.832</u>
Kosten eigen fondsenwerving in % van baten uit eigen fondsenwerving	9,8%	21,1%

Toelichting op de uitvoeringskosten eigen organisatie in euro's

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Uitvoeringskosten eigen organisatie		
Personeelskosten	78.244	36.257
Reis- en verblijfkosten	10.192	8.490
Kantoor- en huisvestingskosten	14.087	5.791
Communicatie	8.348	6.720
Algemene kosten	84.441	14.668
Afschrijvingskosten	222	292
	<u>195.534</u>	<u>72.218</u>
Specificatie van de kosten eigen organisatie:		
Personeelskosten		
Salariskosten	65.794	29.520
Sociale lasten	8.048	4.546
Pensioenlasten	1.885	1.188
Verzuimverzekering	1.529	673
Opleidingskosten	988	330
	<u>78.244</u>	<u>36.257</u>
Reis- en verblijfkosten		
Reiskosten	9.031	5.491
Verblijfkosten	667	1.880
Lunches en diners	494	1.119
	<u>10.192</u>	<u>8.490</u>
Kantoor- en huisvestingskosten		
Huur	5.556	0
Onderhoud gebouw	42	0
Telefoonkosten	1.170	1.410
Computerkosten	93	268
Kantoorbenodigdheden	198	229
Inventaris	2.581	0
Drukwerk	3.430	3.279
Portokosten	484	234
Bankkosten	533	371
	<u>14.087</u>	<u>5.791</u>
Communicatie		
Website	6.728	6.480
Beurzen en conferenties	0	190
Promotiekosten	1.192	0
Relatiegeschenken	428	50
	<u>8.348</u>	<u>6.720</u>
Algemene kosten		
Zakelijke lasten	76	254
Lidmaatschappen	1.661	184
Accountantskosten	5.000	7.380
Reservering kosten inzake belastingen Bolivia	75.000	0
Overige advieskosten	2.679	6.850
Betalingsverschillen	25	0
	<u>84.441</u>	<u>14.668</u>
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten computers	222	292
	<u>222</u>	<u>292</u>

Verdeling uitvoeringskosten eigen organisatie naar bestemming

	Bewust- wording 25%	Structurele hulp / 65%	Fondsen- werving 10%	Werkelijk 2009	Begroting 2009	Werkelijk 2008
Personeelskosten	19.561	50.859	7.824	78.244	101.000	36.257
Reis- en verblijfkosten	2.548	6.625	1.019	10.192	5.000	8.490
Kantoor- en huisvestingskosten	3.522	9.157	1.409	14.087	8.750	5.791
Communicatie	2.087	5.426	835	8.348	2.500	6.720
Algemene kosten	21.110	54.887	8.444	84.441	20.930	14.668
Afschrijvingskosten	56	144	22	222	0	292
	48.884	127.097	19.553	195.534	138.180	72.218

Aantal personeelsleden

3

Totaal bezoldiging bestuurders

nihil

Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en directie

nihil

De verdeling van de uitvoeringskosten eigen organisatie is conform de verdeling die is gehanteerd in de MFS-begroting en is gebaseerd op de ingeschatte tijdsbesteding inzake bewustwording, projecten en fondsenwerving van de drie personeelsleden.

Colofon

Tekst: Chakana Nederland

Vormgeving: Welmoet de Graaf

Druk: Repros Amsterdam

CHAKANA

WWW.CHAKANA.NL